

VILNIAUS GEDIMINO
TECHNIKOS UNIVERSITETAS
VERSLO VADYBOS FAKULTETAS

Duomenų apsauga

Duomenų apsauga

- 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – [Reglamentas \(ES\) 2016/679](#)). Reglamentas (ES) 2016/679 yra tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės aktas. Jis Lietuvoje, kaip ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, pradėtas taikyti nuo **2018 m. gegužės 25 d.**

Duomenų apsauga

- asmens duomenys– bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius

Duomenų apsauga

- Asmens duomenys turi būti:
- a) duomenų subjekto atžvilgiu tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu (teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principas);
- b) renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu
- c) adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi (duomenų kiekio mažinimo principas);
- d) tikslūs ir prireikus atnaujinami; turi būti imamasi visų pagrįstų priemonių užtikrinti, kad asmens duomenys, kurie nėra tikslūs, atsižvelgiant į jų tvarkymo tikslus, būtų nedelsiant ištrinami arba ištaisomi (tikslumo principas);
- e) laikomi tokia forma, kad duomenų subjektų tapatybę būtų galima nustatyti ne ilgiau, nei tai yra būtina tais tikslais, kuriais asmens duomenys yra tvarkomi; asmens duomenis galima saugoti ilgesnius laikotarpius, jeigu asmens duomenys bus tvarkomi tik archyvavimo tikslais viešojo intereso labui, mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais
- f) tvarkomi tokiu būdu, kad taikant atitinkamas technines ar organizacines priemones būtų užtikrintas tinkamas asmens duomenų saugumas, įskaitant apsaugą nuo duomenų tvarkymo be leidimo arba neteisėto duomenų tvarkymo ir nuo netyčinio praradimo, sunaikinimo ar sugadinimo (vientisumo ir konfidencialumo principas).

Duomenų apsauga

Reglamente (ES) 2016/679 numatyti svarbiausi pasikeitimai:

- **1. Reglamento svarbiausi pakeitimai susiję su trimis asmens duomenų apsaugos reformos tikslais:**
 - Duomenų subjektų teisių stiprinimas;
 - Duomenų tvarkytojų ir duomenų subtvarkytojų atsakomybės nustatymas;
 - Reguliavimo skaidrumas ir patikimumas.
- **2. Įtvirtinamos naujos duomenų subjekto teisės:**
 - Teisė į duomenų perkeliamumą (duomenų subjektas turės teisę gauti susijusius su juo asmens duomenis, kuriuos jis pateikė duomenų valdytojui susistemintu, įprastai naudojamu ir kompiuterio skaitomu formatu, ir persiųsti tuos duomenis kitam duomenų valdytojui);
 - Teisė būti pamirštam.
- **3. Įtvirtinamas duomenų subjektų atstovavimas** – duomenų subjektas turi teisę įgalinti ne pelno įstaigą, organizaciją ar asociaciją, kuri tinkamai įsteigta pagal valstybės narės teisę ir kurios įstatais nustatyti tikslai atitinka viešąjį interesą, kuri veikia duomenų subjekto teisių bei laisvių apsaugos srityje, kiek tai susiję su jų asmens duomenų apsauga, jo vardu pateikti skundą ir jo vardu naudotis jam tam tikromis Reglamente numatytomis teisėmis.

Duomenų apsauga

Reglamente (ES) 2016/679 numatyti svarbiausi pasikeitimai:

- **4. Sugriežtinami sutikimo reikalavimai** – numatoma, kad, kai duomenys tvarkomi gavus duomenų subjekto sutikimą, duomenų valdytojas turi galėti įrodyti, kad duomenų subjektas sutiko su duomenų tvarkymo operacija. Apsaugos priemonėmis turi būti užtikrinama, kad duomenų subjektas suvoktų, kad jis duoda sutikimą ir dėl ko jis jį duoda. Duomenų valdytojo iš anksto suformuluotas sutikimo pareiškimas turi būti pateiktas suprantama ir lengvai prieinama forma, aiškiai ir paprasta kalba, jame neturėtų būti nesąžiningų sąlygų. Sutikimas neturi būti dviprasmiškas.
- **5. Pirmą kartą Europos Sąjungos teisėje reglamentuojamas nepilnamečio iki 16 m. asmens duomenų tvarkymas.** Nustatyta, kad kai **vaikas yra jaunesnis negu 16 metų**, toks tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu tą sutikimą davė arba tvarkyti duomenis leido vaiko tėvų pareigų turėtojas, ir tokiu mastu, koku duotas toks sutikimas ar leidimas. Vaikui tapus suaugusiu, jis turi teisę sutikimą atšaukti ir reikalauti duomenis sunaikinti.
- **6. Reglamentas yra tiesioginio taikymo teisės aktas**, todėl nuo 2018 m. gegužės 25 d. duomenų tvarkymas Lietuvoje turės atitikti Reglamente nustatytą teisinį reguliavimą ir kiekvienas duomenų valdytojas turi pats pasirūpinti, kad būtų atnaujinti reikiami vidiniai asmens duomenų tvarkymo dokumentai, atsižvelgiant į Reglamente nurodytus reikalavimus.

Duomenų apsauga

Reglamente (ES) 2016/679 numatyti svarbiausi pasikeitimai:

- **7. Išplėsta teritorinė Reglamento taikymo sritis, t. y.** Reglamentas yra taikomas ne tik tuo atveju, kai asmens duomenis tvarko Europos Sąjungoje įsisteigęs duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas, vykdydamas savo veiklą, bet ir tuo atveju, kai Europos Sąjungoje esančių duomenų subjektų asmens duomenis tvarko Europos Sąjungoje neįsisteigęs duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas ir duomenų tvarkymo veikla susijusi su prekių arba paslaugų siūlymu duomenų subjektams Europos Sąjungoje arba elgesio, kai jie veikia Europos Sąjungoje, stebėseną.
- **8. Pagal naują reglamentavimą atsakomybė už asmens duomenų tvarkymą tenka duomenų valdytojams,** Reglamentas išplečia pareigų duomenų tvarkytojams ratą. Anksčiau už asmens duomenis buvo atsakingas duomenų valdytojas, o Reglamente numatyta, kad atsakomybę turės pagal susitarimą dalytis tiek duomenų valdytojas, tiek duomenų tvarkytojas.
- **9. Nustatomas „vieno langelio“ principas, t. y.** duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo pagrindinės buveinės arba vienintelės buveinės priežiūros institucija turi kompetenciją veikti kaip vadovaujanti priežiūros institucija, kai tas duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas vykdo tarpvalstybinį duomenų tvarkymą. Vadovaujanti priežiūros institucija yra vienintelė institucija, su kuria duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas palaiko ryšius, kai jie vykdo tarpvalstybinį duomenų tvarkymą.